

dereči potoki bili; scer je zemlja tukaj lepa. Žito je ravno zorilo in semtertje so ga že želi. V teh krajih pa žanjejo le moški; serpe imajo skoraj na pol veči od naših, pa vender nič več na enkrat ne odrežejo ko naše žanjice, namreč pest žita ali klasja. Za slamo ne marajo veliko, in sternišče je povsod do kolena visoko. Pusté ga, de se dobro posuší, potem ga porujejo in sožgejo, de se njive pognojé. — Čudil sim se pa v papeževih deželah viditi, kadar žeti začnejo, de dan na dan tudi ob nedeljah in praznikih žanjejo, dokler ni vse požeto. Pri nas le grojzdje ob nedeljah tergajo. Na Laškim nimajo ne kozolcov ne skednjev; tudi ne mlattijo kakor pri nas, ampak vsak gospodar si sred svojiga polja prostor odbere, kjer zernje iz klasja s konji izteptá.

Tisti dan, 18. rožnika, sim šel popoldne iz Nepše 14 milj dalje; in de bi po noči v Rim ne prišel, sim prenočil v veliki zali gostivnici, ki ji zavolj obilnih izvirkov „Sette vene“ pravijo.

Drugo jutro, 19. dan imenovaniga mesca, sim jo do Rima potegnil, kamor sim ob desetih prišel. Ko se v Rim pride, je človek vés zmešan — saj z menoj je taka bila — de ne vé kam bi se obernal, ali kaj bi narprej ogledal. — Zatoraj Ti hočem, dokler se nekoliko ne znajdem, daljnost od Tersta do Rima, ali število poš in laških milj tú vkup sestaviti, da boš vedil, če kdaj v Rim potuješ, kako delječ je.

I. Od Tersta do Benetk.

Iz Tersta v Križ (Santa Croce) je poš 1 $\frac{1}{4}$ — iz Križa v Monfalkon 1 — iz Monfalkona v Romans 1 — iz Romansa v Palmo 1 — iz Palme v Kodrojpo 2 $\frac{1}{4}$ — iz Kodrojpe v Pordenon 1 $\frac{3}{4}$ — iz Pordenona v Sacil 1 — iz Sacila v Koneljan 1 $\frac{1}{4}$ — iz Koneljana v Sprezian 1 — iz Spreziana v Treviž 1 — iz Treviža v Mestre 1 $\frac{1}{4}$ — iz Mester v Benetke 1. — Skupej 15 $\frac{1}{4}$ poš, ali po morji 80 mornarskih milj.

II. Od Benetk do Padove.

Iz Benetk v Fužine je poš 1 — iz Fužin v Dol (Dolo) 1 $\frac{1}{4}$ — iz Dola v Padovo 1 $\frac{1}{4}$. — Skupej 4 pošte ali 20 milj.

III. Od Padove do Bolonje.

Iz Padove v Monseliče je poš 1 $\frac{1}{4}$ — iz Monselič v Rovig 1 $\frac{1}{4}$ — iz Roviga v Polesélo 1 — iz Poleséla v Feraro 2 — iz Ferare v Malalberg 1 $\frac{1}{4}$ — iz Malalberga v Argine (Ardžine) 1 — iz Ardžin v Bolonjo 1. — Skup 9 $\frac{1}{4}$ poš ali 74 milj.

IV. Od Bolonje do Jakina.

Iz Bolonje v Šent-Miklav je poš 1 $\frac{1}{4}$ ali 10 milj — iz Šent-Miklava v Imolo 1 $\frac{1}{4}$ ali 10 milj — iz Imole v Faenco 1 ali 9 milj — iz Faence v Forli 1 ali 9 milj — iz Forli v Čezeno 1 $\frac{1}{4}$ ali 12 milj — iz Čezene v Savinian 1 ali 9 milj — iz Saviniana v Rimin 1 ali 9 milj — iz Rimina v Katoliko 1 $\frac{3}{4}$ ali 15 milj — iz Katolike v Pezar 1 $\frac{1}{4}$ ali 10 milj — iz Pezara v Fano 1 ali 7 milj — iz Fano v Maroto 1 ali 7 milj — iz Marota v Sinigaljo 1 ali 8 milj — iz Sinigalje v Case brucciate (sožgane hiše) 1 $\frac{1}{4}$ ali 10 milj — iz Sožganih hiš v Jakin 1 $\frac{1}{4}$ ali 10 milj. — Skup 16 $\frac{1}{4}$ poš ali 135 milj.

V. Od Jakina do Rima.

Iz Jakina v Ozim (Osimo) je poš 1 $\frac{1}{4}$ ali 10 milj — iz Ozima v Loreto 1 ali 8 milj — iz Loreta v Rekanate 3 $\frac{1}{4}$ ali 5 milj — iz Rekanat v Sambuketo 3 $\frac{1}{4}$ ali 5 milj — iz Sambuketa v Mačerato 1 ali 8 milj — iz Mačerate v Tolentin 1 $\frac{1}{4}$ ali 12 milj — iz Tolentina v Valčimaro 1 ali 7 milj — iz Valčimare v Ponte della Trave 1 ali 7 milj — iz Ponte della Trave v Seravale 1 ali 9 milj — iz Seraval do novih hiš (case nuove) 1 ali 9 milj — iz Case nuove v Folin 1 $\frac{1}{4}$ ali 10 milj — iz Folinja v Le vene 1 ali 8 milj — iz Le ven v Spolet 1 $\frac{1}{4}$ ali 10 milj — iz Spoleta v Streturo (Strettura) 1 ali 9 milj — iz Streture v Terne (Terni) 1 ali 9 milj — iz Tern v Narne (Narni) 1 ali 7 milj — iz Narn v Otrikol (Otricoli) 1 $\frac{1}{4}$ ali 10 milj — iz Otrikola v Borget (Borghetto) 3 $\frac{1}{4}$ ali 7 milj — iz Borgeta v Čivito-Kastelano 3 $\frac{1}{4}$ ali 6 milj — iz Čivite-Kastelane v Nepe (Nepi) 1 ali 8 milj — iz Nep v Monterose 3 $\frac{1}{4}$ ali 6 milj — iz Monteros v Bakán (Baccano) 3 $\frac{1}{4}$ ali 6 milj — iz Bakána v Storto 3 $\frac{1}{4}$ ali 6 milj — iz Storte v Rim 1 ali 8 milj. — Skup 23 $\frac{3}{4}$ poš ali 190 milj. V vsim skup tedaj 69 poš ali 499 milj.

Novičar iz slovanskih krajev.

Xp. Iz Ormoža na Štajarskem. Po dežji od 19. preteklega mesca se je koruza, krompír in zelje vidoma popravilo, ne tako pa senožeti, katerih veliko je predolga suša popolnoma posmodila. Pšenica, rež, ječmen in ovès so požeti in deloma že tudi izmlateni, kjer je ljudém žita že primanjkovalo. Ajda lepo poganja; čespej je polovina že z dreves pala; nogradi lepo stojé, nekteri izvrstno lepo. Dež, kterege je že sila manjkalo, je kmete spet oveselil, ki so zavolj suše že zlo tožili.

Iz Ptuje okolice na Štajarskem 5. aug. †. Konec preteklega mesca sim iz Ptuja mimo sv. Verbana, kterege krog in krog prelepe slovenske gorice venčajo, potoval. Od cerkve, ki na naj višjem griču stoji, sim ta prelepi kraj z nedorečeno velikim veseljem ogledoval; naj bolj me je veselilo viditi, da je tu skoro vsaki hram s sadonosim drevjem obdan, ktero, kadar je v pomladanskem pisanem cvetu, ta kraj resnično v pozemeljski raj oberne. Ko se od tega krasnega kraja dalje potujoči ločim, mi pridejo na pamet besede, ki sim jih že pred dvajsetimi leti v neki slovenski kujigi bral: „Slovenec! tvoja dežela je lepa!“ Še tisti den zahlada pridem v sosedno faro sv. Lovrenca v Slovenskih goricah, kde od čistega župnika prijazno sprejet, tudi prenočim. Ali že zarano ob treh me mili glasi veselih pesmic pastirskih deklic, ki so živino na pašo gnale, iz spanja zbudé. Jaz poslušam, kar slišim prav lepo domačo pesem g. Virk-a:

»Kdor kolj pod milim Bogom živi,
Vsaki pač srečen biti želí«

peti. — Prijazno dolíno sv. Lovrenca zapustivši, jo potegnem proti Mali Nedeli. Na poti nekoliko koračajej od cerkve pridem v bukov gojzd, kde na najviši bukvi zagledam sledeči napis:

»Osem no štirideseto leto
Naj ti bo preserčno zapeto
Zaradi tvojega vina!
Sploh si nam vredno spomina.
Al s tvojimi boji ne pridi nazaj,
Na tote pozabiti, Večni! nam daj.«

Ko dalje grem, zaslišim na enkrat milega petja glas, ki se mi bolj in bolj bliža. Mala trumica šolarjev je bila, ki so prav serčno peli:

»Lepo jutro je!
Svetlo solnčice
Mene razsvetlí,
Zarja juterna
Mi veselje da,
V šolo mi velí.«

Komaj koračim nektere stopinje naprej pripevajo proti meni nektere šolarce:

»V mladih dneh zgubilo
Dete mater milo,
Začne odrašati« &c.

s tak milim in ginljivim glasom, da mi ta glas še zmiraj v ušesih zvoní. Jaz otročiče pobaram, odkod da imajo te pesmice, mi odgovorijo: iz šole, kde so si jih iz table prepisali.

Tako živo me je razveselilo to slišati, da veselja ginjen sim se spomnil Šillerjevih besed: Pesmi le tamo slišati ni, kjer ni poštenih ljudi.

Tudi v Nedelski fari sim k serčnemu veselju prav dosti mladega sadonosnega drevja vidil. Tú zagledam moža v svojem okolu *) mlado drevje ogledovati, se vstavim, in ga pitam: zakaj ni že pred tridesetimi leti začel žlahnega drevja saditi in tak lepo z njim ravnati? Mi odgovori: „zakaj pa „Novíce“ niso prej d na svetlo prišle? Ta verli mož mi nadalje pové, da le od tiste dobe, ko „Novíce“ izhajajo, so ljudjé začeli za sadonosno drevje prav skerbeti. Zdaj ne krajejo več po gojzdih štorov (divjakov), temuč vsak, ka-

*) Okol pomeni pri nas vert z drevjem.

dar drevje obrodi, po svetu „Novic“ pščke vkup déva, ktere potlej séje, in dobi dovolj divjakov *). On me dalje zagotovi, da pozna v svoji fari kmeta, ki je leta 1847 jabelčne in hruševe tropine na redos presejal, odkod je toliko pešček vkup spravil, da si je z njimi pol orala zemlje nasejal. Zdaj ima celo goščavo divjakov, ktere pridno presajuje in hvalevredno! tudi sosedom ponuja.

Iz ust prostega moža slišati, da pridni kmetovavci namen „Novic“ povsod zastopijo in si prizadevajo po njih podukih svoj stan zboljšati, me je močno razveselilo. Zdaj se vès zadovoljen čez Jurjoško dolino, ktera je zares tako lepa, kakor jo je nekdo, še ni davno, v Novicah popisal, proti Radgoni podam. Z Bogom!

Iz Zagorja na Notrajskem 5. augusta. Poprejšnje leta je žalosten hodil Pivški kmet po polji, letas pa hodi vesel, in res je veselje viditi, kako lepa je pšenica (ktere pri nas še nismo poželi), kako lepo kaže ječmen, ovès, prosó, ajda. Od krompírjeve gnjiline še ni čuti. Senà so kmetje toliko spravili, da jim ne bo treba, ako ga Bog obvarje, v Moravče po-nj hoditi, kakor so letas hodili, ker tukaj se je pred 2 mesecema cent težko dobil po 2 fl. in pol. Smémo tedaj réči, da bomo prav dobro letino imeli, če te nade toča ne pobije. Pa nevihte nas jako strašijo. Pred 14. dnevi je strela ubila na gori sv. Trojice moža, ki je bil s koso pod visok hrast bežal. Z njim je bila žena in 6 otrok iz bližnje vasi. Ženo je jako poškodovala, otroke pa zlo omamila. 6. augusta je ob 2 ponoči v topol vdarila, ga do korenik razklala, potem švigne v zraven stoječi hlev, kjer je ubila vola, in do malega tudi kravo zraven njega bivšo. Unidan je v Vovčah, vasi Košanske županije, gad pičil ženo v nogo. Hitro so ji zgorej in zdolej nogo prevezali s svilo, ker pa svila ni vbrabila strupu se dalje razširjati, pošlejo posla v Zagorje k g. Antonu Mlakarju, našemu vikarju, po astramontanini izleček. Vsako leto dajo to koristno cvetko verli ljudoljub nabirati, in pridno delajo lek iz nje, kterege radi vsacemu nesrečniku podelé. S tem zdravilom so že več ko 20 osebam življenje otéli, in tudi veliko živinčet rešili. Ni dvomiti, da bi tudi pičeni ženi v Vovčah noga ne ozdravela. Toraj óčitna Vam hvala, verli gospod. —l.

Iz Verhnike 2. aug. † Veliko pomenitniga in hvalevredniga se je že bralo v Novicah od Verhnike, posebno, odkar se je prelepa cerkev tako krasno dvignila, ktero vsak popotnik občuduje. Povejte še, da se Verhnika še v drugi zadevi prav izverstno skazuje, in to je, v cerkvenim petji, ktero je tako vbrano, tako miloglasno, da sleherniga poslušavca radost prevzame, posebno, kar žensko petje tiče. Verhnika daje lep izgled pridnosti vsekje, in posnemali naj bi jih vsi kraji slovenskiga sveta. Tukaj naj se pa še zasliši imé pridniga učenika, g. Haleka, kteri, čeravno ne rojen Slovenec, ampak Čeh, se je tako krepko obnašal v šoli in v cerkvi, in sicer povsod po slovensko, da se ne moremo zderžati, ga óčitno pohvaliti. Scer pa slava Verhenčanam!

Iz Ljubljane. Kakor vsacemu manjšimu mestu se pozna tudi Ljubljani odhod učenikov in učencov na šolske praznike; razkropili so se križem dežele, oddahnit se celoletniga truda; marsikteri pa si je opasal tudi torbico in se podal na daljši pot. Le učenci podkovijske in živinozdravniške šole še čakajo óčitnih preskušinj, ktere se bojo prihodnji pondelk (16. dan t. m.) začele in 21. končale. Vendar se ravno ob šolskih praznicah, v kterih je bila Ljubljana nekđaj zlo prazna, óčitno

vidi, da je mesto od leta do leta bolj obljudeno in da železnica veliko popotnih iz mnogih krajev tũ sém privabi. Tudi slavni vrednik slovenskiga deržavniga zakonika gosp. Cigale je prišel iz Dunaja obiskat svojo domovino. Pred njim pa je prišlo že njegovo poslednje ravno tako važno kot težavno delo — prevod noviga kazenskiga zakonika, o kterim bomo drugo pot več govorili, ker je želeti, da bi se vsak omikan Slovenec saj enmalo soznanil s temi postavnimi bukvami.

Novičar iz mnogih krajev.

Nar novejši cesarski patent od 31. pretekliga mesca zapové, da ima brambovstvo (Landwehr) po celim cesarstvu jenjati, namesto brambovcov pa ima povsod, le na vojaški granici ne, vsak vojak čez dopolnjeno osemletno službo še dvé leti v vojaškim stanu privzderžan (reserv) biti. Ta prememba se je mogla po cesarskim patentu zato zgoditi, ker dosedaj brambovci niso po vsih cesarskih deželah bili, tedaj vojaška služba ni vse dežele enako zadela, in ker se bo s privzderžanci z manjšimi deržavnimi stroški ob času vojske ali ob kakošnim družim posebnim primerku potrebno število vajenih vojakov dopolniti zamoglo. Privzderžanstvo, ki zadene tudi žandarje, vojaške policaje in mornarske vojake, obstoji v tem, da se vojak po prestanih 8 letih domú spusti, če ni sile, ob sili poklican se mora pa berž svojimu regimentu vverstiti. Vverstenje k rezervi se mora praviloma brez posebniga naukaza konec grudna tistiga leta zgoditi, v kterim je vojak svoje leta prestal. Na poklic cesarjev morajo privzderžanci nemudoma skupaj priti. — Z veseljem slišimo, da se bojo po vsih deželah iz vsih otroških in depositnih denarjev posojilnice napravile, iz kterih bojo zamogli kmetje in rokodelci v potrebi proti dostojnimu poroštvu denarja na posodo dobiti za pošten činž. — Ministerstvo poduka je ukazalo, da se učitelji praviloma ne sméjo ženiti, dokler nimajo gotove učiteljske službe: izjemno se smé le t acim dovoliti, ki se skažejo z dostojnim premoženjem. — Narodska Dunajska banka je naznanila svoj denarni stan poslednjih kvatrov, iz kteriga se razvidi, da se je proti naznanilu poprejšnjih kvatrov njena gotovina v srebru za 2165 fl. pomanjšala, med ljudstvo danih bankovcov pa je za 314.614 fl. več. — Okoli Pešta na Ogerskim pričakujejo že v 14 dnéh popolnoma zrelega grojzdja. — V vasi Pokola na Ogerskim je neki kmet Jakob Szüts med ljudstvo laž zatrosil, da njegov sin, ki je bil za merzlíco bolan, je umerl, pa kakor prerok spet od smerti vstal. Berž je vrelo neumnih ljudi v Pokolo, slišat preroka glas, ki so očeta obdarovali, kar nar več je kdo mogel. Gosposka, to sleparijo zvedši, je zaperla goljufniga očeta in več pomagáčev v to sleparijo zapletenih, in jim bo pokazala: kaj se pravi „prerok“ biti. — Dekletam, ki bi rade može dobile, pa so že prestare, je svetovati v Ameriko v kanton Novi Hampšir iti; tam je ta navada: ako je deklè 29 let staro, pa še moža nima, se snidejo za ženitev vgodni fantje in srečkajo za njo; kdor je tako srečen, da je ne dobí, obdaruje tistega, na kteriga pride; — „ženin nehotama“ je po teh darilih premožen mož, uni so pa tudi veseli. — 14. in 15. tega mesca bojo v spomin rajniga cesarja Napoleona po ukazu sedanjiga Napoleona spet slovesnosti silne. Volitve višjih deželnih svetovavcov so bile tako zaspane, da je Napoleon zlo nevoljin zavolj te nepričakovane mlačnosti, ktera se po deželi razodeva. — Ker krompír na Irskim letos spet gnjije, je bolj revne tako prestrašilo, da se jih že veliko napravlja v Ameriko se preseliti, da bi lakoti odšli.

*) Take reči slišati: »Novice« v serce veseli. Vred.